

Ա Կ Ա Ե Ս Զ Գ Ա Յ Ի Ե Բ Ա Ն Ա Մ Ի Ւ Կ Ա Ն Ե Ց Ա Ր Ա Ր

卷之三

Գառնու ած մինչակին ծանրութիւնն ըդ
դացած է:

“ Սյս պատերազմը Գաղղիական զի
նուց յաղթութեամբը միայն կընա
լուծուիլ ըսեր է Ցաղթուելիք ետե
ստովագրուած հաշտութիւնը մը Դու
բօլցոնեան կայսրութեան վախճան
ըսելէ Հայութ

Աէնի Կզերքը դտնուող գաղղիա
կան զօրացնուաղութիւնը՝ որ ամենուն
զարմանքը դրաւած է, պատճառ
առած է կարծելու թէ Գաղղիացիք
ցամաքային մեծ զօրաւթիւն դրկած

Ան նաւ երով Պալթիկ ծոգը, որպէս զի
այն կողմէն զօրաբանակ մը հանեն
Բրուսից հոգու Այս հաւ անականու
թիւնը գլխաւորապէս Մէքլէմպուրիկ
ծովի զըններէն կը կասկածուի, որ գը-
րեթէ Քոյլումին բաց եւ անպաշտապան
մն : Երուսիա փութացիր հայար

ներով գործաւոր զրկերէ այն տես
պերը որպէս զի ծովեզըն զանազան
կողմերը պատճեններ շնչնեն եւ քրութիւն
խոչոր թնդանօթներով զինուպեն
բայց այս միջոցներն անզօր կը համար-
ւին գաղղաւացւոց ցամաքն ելնելն ար-
գելելու:

Եւրոպական մեծ ու փոքր տէրու-
թիւններն իրենց զինական պատրաս-
տութիւնները կը շարունակեն, ուստի ք-
իրենց աշխաղութիւնը՝ պաշտպանելու
ուժանք աւ պատերազմին մէջ մտնելու
համար, երբոր հարկ ըլլայ:

Ս յ ։ Խորհրդով խտալիոյ կառավա-
րութիւնն աղ Վէրսնայի մօտ զօրաբանակ-
մը գումարեցն որսչութը ընած է։

Պաղպիտական զօրաց Հռովմէն մեկ-
նելուն առախիւ Ճիշիթական իւնի-
վի լրագիրն հետեւ եալ ըր ըր կուտայ-
սր նշանակութեան արժանի է :

Հրամագիր կառավարութիւնն ի-
մացուց Խոսկիս կառավարութեան թէ
Քաղղիահան զօրաց մեկնէլ լէն ետեւ
Խոտակական զօրաց Հռոմիմ մանել եւ
անոնց տեղը պատճպանութիւն ընկըլլ
Հքնաքութեան հակառակ դործ մ' եւ
Դաշդիոյ անու զբակի գոնութիւն մը
կը համարի, որ կընաց պատերազմի ա-
ռափիթ ըլլաւ.

Գաղղիս) զօրքն Հռովմի հողէն մեկ-
նելէն ետիւ երկու Անդղիական պա-
տի բազմի նաև պիտի երթան ջիվի-
թա—վէքիայի առջեւ սպասեն :

Անուանի Հ. Յակինթոս քահանան բռ-
լ. բոյ նամակ մը հրատարակութ է Պապին

սահմանականութեան եւ զայն ընդունող ու հաստատող ժողովին գեմ, զոր որին զերական չճանչեր, եւ կառանասին ու քահանաների անհետակ է:

արպէ որ ծմբառապէս տիեզերական
եւ աղատ ժողով մը կազմուելով այս
անդիրն անոր որոշման յանձնուին

Ահաւասիկ նամակը
“Ծանոթ ենք ինձ կը կը ներկայացնի

Angela

12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 8010 8011 8012 8013 8014 8015 8016 8017 8018 8019 8020 8021 8022 8023 8024 8025 8026 8027 8028 8029 8030 8031 8032 8033 8034 8035 8036 8037 8038 8039 8040 8041 8042 8043 8044 8045 8046 8047 8048 8049 8050 8051 8052 8053 8054 8055 8056 8057 8058 8059 8060 8061 8062 8063 8064 8065 8066 8067 8068 8069 8070 8071 8072 8073 8074 8075 8076 8077 8078 8079 8080 8081 8082 8083 8084 8085 8086 8087 8088 8089 8090 8091 8092 8093 8094 8095 8096 8097 8098 8099 80100 80101 80102 80103 80104 80105 80106 80107 80108 80109 80110 80111 80112 80113 80114 80115 80116 80117 80118 80119 80120 80121 80122 80123 80124 80125 80126 80127 80128 80129 80130 80131 80132 80133 80134 80135 80136 80137 80138 80139 80140 80141 80142 80143 80144 80145 80146 80147 80148 80149 80150 80151 80152 80153 80154 80155 80156 80157 80158 80159 80160 80161 80162 80163 80164 80165 80166 80167 80168 80169 80170 80171 80172 80173 80174 80175 80176 80177 80178 80179 80180 80181 80182 80183 80184 80185 80186 80187 80188 80189 80190 80191 80192 80193 80194 80195 80196 80197 80198 80199 80200 80201 80202 80203 80204 80205 80206 80207 80208 80209 80210 80211 80212 80213 80214 80215 80216 80217 80218 80219 80220 80221 80222 80223 80224 80225 80226 80227 80228 80229 80230 80231 80232 80233 80234 80235 80236 80237 80238 80239 80240 80241 80242 80243 80244 80245 80246 80247 80248 80249 80250 80251 80252 80253 80254 80255 80256 80257 80258 80259 80260 80261 80262 80263 80264 80265 80266 80267 80268 80269 80270 80271 80272 80273 80274 80275 80276 80277 80278 80279 80280 80281 80282 80283 80284 80285 80286 80287 80288 80289 80290 80291 80292 80293 80294 80295 80296 80297 80298 80299 80300 80301 80302 80303 80304 80305 80306 80307 80308 80309 80310 80311 80312 80313 80314 80315 80316 80317 80318 80319 80320 80321 80322 80323 80324 80325 80326 80327 80328 80329 80330 80331 80332 80333 80334 80335 80336 80337 80338 80339 80340 80341 80342 80343 80344 80345 80346 80347 80348 80349 80350 80351 80352 80353 80354 80355 80356 80357 80358 80359 80360 80361 80362 80363 80364 80365 80366 80367 80368 80369 80370 80371 80372 80373 80374 80375 80376 80377 80378 80379 80380 80381 80382 80383 80384 80385 80386 80387 80388 80389 80390 80391 80392 80393 80394 80395 80396 80397 80398 80399 80400 80401 80402 80403 80404 80405 80406 80407 80408 80409 80410 80411 80412 80413 80414 80415 80416 80417 80418 80419 80420 80421 80422 80423 80424 80425 80426 80427 80428 80429 80430 80431 80432 80433 80434 80435 80436 80437 80438 80439 80440 80441 80442 80443 80444 80445 80446 80447 80448 80449 80450 80451 80452 80453 80454 80455 80456 80457 80458 80459 80460 80461 80462 80463 80464 80465 80466 80467 80468 80469 80470 80471 80472 80473 80474 80475 80476 80477 80478 80479 80480 80481 80482 80483 80484 80485 80486 80487 80488 80489 80490 80491 80492 80493 80494 80495 80496

ταῖς ταῖς πρώταις ἔργοντας τὰ διατέλεα
παραβούσι, οὐδὲν αποτελεῖται οὐδὲν φράσις.
τραπέργυτον φέρωντες τελείωσιν τηνακαὶ
καὶ τοῦτο τοῦτο γέγονται στρατηγοῖς τοις
τοῖς πρότεροι τοῖς πρώτοις προστίθενται.
Θεοφύλακτος οὐδὲν προστίθεται τοις πρώτοις
τοῖς πρότεροι τοῖς πρώτοις προστίθεται.

SGUUGUUT

«Այս տեսակի իրողութեանց օրինակներ, պահան չեն, եւ մէկը մդայն մէշելու համար, պատճութիւնն արձանագրած է Աւելակիոյ եւ Իմբինի տնուեներն եւ այն գրիթէ բնդէանուք դասաւշտիւնը, որան մէջ, Ս. Հերոնիմակի լեզուովը խօսելով, աշխարհ հեծեց եւ զարմացու Արտասան ըլլալուն վեայ, Առանգն հիմա ալ անելէ փոքր չէ, եւ իթէ պէտք է հաւատաց ժողովն ամենէն նշանառ և այսիկո-

պղոսներէն մէկուն ԱՌօնսիննեօր քէնըրիս
քի խօսքին, եկիցեցին ասոր ննշան մէջ
վտանգ մը տեսած չունէր:

“ Աւատի կը բժդոքեմ Պապին կար-
ծեցեալ անսխառականութեան վար-
դայիշտութեան գէմ։ Խնչ կերպոյ որ
պարունակուած, և Հայոթի ժողովին
դաւանագրին մէջ։ Արդիշեանեւ կամթո-

լիկ եմ եւ կաթողիկ մեսալ կուզեմ, եւմ
յանձն առնոր ը ընդունիլ հաւատացե-
լոց, վրայ իբրև հաւատոյ մօս պարտք
գրուած վարդապետութիւնն ող, որ
նախնի Եկիցից ող ահծանօթ է, եւ
այսօր ալ բազմաթիւ մէծ ամեծ աստ-
ուած աբաններէ ընդունութիւ, եւ Ե-
կեղե յւոյ սահմանադրութեան եւ աւ-
նոր հաւատոյ անփոխիսիլ կանոննին
ոչ թէ կանոնաւոր բացատրութիւն՝
այլ արմատական իրովունակիւն մը կը
պարտանակէ:

“ Որովհետեւ քրիստոնեայ եմ եւ
քրիստոնեայ մատ կուզեմ, բոլոր որպա-
տութ կը բաղադրեմ այս գրեթէ Ասա-
ւածային պատիսներուն ցէք՝ որք
մարդու մը կը տրուին, եւ մը հաւա-
տոյնու պաշտամանը կը ներկայացնին՝

իրքեւ իր անձին կրայ միացուցած, ար-
րական իշխանութիւն՝ որ հակառակ
է Աւետարանի հոգւայն՝ որուն պաշ-
աօնեայն է, եւ անսխալականութիւն՝
որ չկընար երբէք պատշաճի այն կա-
մին յորմէ բաղադրուած է ինք աւմեզ
պէս Պատ Թրուի ամենէն նշանաւոր
նախորդներէն մէկը՝ Ս. Պրինդ որ Մեծ
Պատն՝ իրեն ընծայուած և Տիեզերա-
կան Եպիսկոպոս ու տիտղար կը մեր-
ժէր իրքեւ նշան Նեսին ի՞նչ պիտի
ըսներ եթէ և Անսխալ Քահանայապետ ու
տիտղոսը տային իրեն:

“Աղցեալ տարի սեպտեմբեր ջօին
հւետեւեալ տողը ըստ գրած էի զումար-
ւելիք Ընդհանրական ժողովին վրայ:
”Եթէ՝ եղած կառկածները՝ ուսուց

չիմ ուղեր մանակից ըլլայ; իրակա-
նութիւն գտնեն, եթէ սոյդ մեծափառ
յոցովն իր սրբամանց մէջ ազատու-
թիւն շնունդայի ինչպէս որ արդէն իր
պատրաստութեանը մէջ ընկի, եթէ

ოչ ակերտ, որուն քէ օլէ Յովլէ կի վարդ ա-
պետք՝ ուսկոյ ագահութեամբ վարդա-
պետական գաւաղան տուաւ եւ հա-
յոց եկեղեցիները մոցոց յ. նա ալ բո-
կըսաւ տեղոյն զ լիսաւոր ուներիչ հշ-
տասէր իշխանները դարձունել, որպէս
դի թեւ թիկոնիք ըլլան իրեն Անոնք
ալ դաշմատացոց ժամէն առնեն հա-
յոց եկեղեցիները քարտողելու բերքն,
եւ երրոր հայ վորդատիւանները քարող
տալու կողային այն չար իշխաննե-
րը ժամակրչներուն ձեռօք զանոնք
գուրս կը վանաէին ըսկըլվ թէ Աստ-
ւածաբան խաչատուր վարդապետը մե-
ջի բաւական է:

« Ժաղավարդն իմասնալորդ որ Խա-
չատուր վարդապետը Լուսաւ որչի օ-
րինաց հակառակ՝ քարոզութիւններ
կընէր, ոտք ելաւ եւ եկեղեցւոյն մէջ
պրան դիմելով սպաննել ուղեց, բայց
նա փախստ Փրանկիներուն քով։ Ա-
սոր վրայ հայերն ալ բազմութեամբ
խնդրագիր ոտք ին թագաւորին, եւ հը-
րաման եղաւ որ Սիմեանիները (կա-
թողիկութեան դարձող հայոց այս ա-
նունը կուտան համրագրողները) ժող-
ովն, բրածեն ընեն եւ թիաբանը դը-
նեն. եւ այս հրամանը կատարուիցու-
իիքինմ վարդապետի բարորիսուր քո-
թեան օրով։

ա Այսուհետեւ Միախմար վարդապետը Պատրիարք Ալլավորման ները միաբանեցան, առք եւան եւ եկեղեցներուն տիրեցին. Մինաս վարդապետն այլ երուազդէմայ Պատրիարք ըրէն.

« Ճաղողաւորդն երիկորդ անդամ
աղերսագիր տուաւ թագաւորին , եւ
Մխիթարյաց ծդելով՝ Մեքիսէթ վար-
դասիւտը Պատրիարք դրին եւ հայրա-
ծանք հանեցին Ախմատամայից դէմ
Բայց Մեքիսէթ Պատրիարքն անոնչ
չետ միաբանելով՝ Քրօնուկանացի խա-
շառուր վարդապետը նորէն հայոց ե-
կեղեցինելը բերաւ է ի առօտք ու

մարդ ս ըլլաբու օգպեց անկառ քէ
չէր մաքառ եթ, թէպէտ հատերնին ա
չէր միաբաններ քողովու բդը խորհու ր
եւ քննու թիւն ընելով, հանրագիր յու¹
դարիեց կարին, եւ Աւետիք վարդա
պետք կ. Պօլիս բերել տուաւ, որովհե
տեւ իմացիր էր որ այս վարդապետ
կարսոյ, մէջ էրեւան ելուծ խոնըր խա
հանես ես եւ Պատրիներուն շնա

վասեր, էր ու պատրաստած զան
ծածուկ ժամանունը քակեր եւ զո-
կոնք քաղաքէն վրանաւ տալով ժողո-
վըրդ եան մէջն խռայութիւնը գագ-
ըցուցեն էր:

ա Աւետիք վարդապետը է. Պօլու
Պատրիարք Գրուեցաւ. Տեսնելով ո
ի փրեմ շատ ծերացած էր, Երկու ե
րիք անգամ՝ առաջարկեց որ, Եղմիա
ծին Երթոյ եւ Հօն ազաշխատէ մին
չի. Իր վախճանը. բայց նա բարեկամ
ներէն բաժնուիլ չուգելով անհոգ կե
ցաւ. Այն ատեն Աւետիք Պատրիարք
աւ Եպարքուէն հրաման հանելով էջ
միածին աքսորեց զայն, ուր վախճա
նեցաւ. Ախիմարմաներն այս բան
աւեմելով վախճան եւ շատերը մեզս
ըստն:

“Ա Աւեսիրք Պատրիս-ը քը կանչեց այ
հայ վարդապետները՝ որք չար իշխա
նաց վախէն չէին կրնար Հայոց եկեղե
ցիները մահնել եւ պատուիրեց անոն
որ Լուսաւորչադիր հաւատոյ սահման
ներն, երեք տուրք ժողովները Եւ քաղ
իւրանո քարոզեն:

աշեսնելով որերուսպազմի Ա. Յակո
բայ վանքը ժողովամորթ առաջնորդա
հա արք իշխանաց ձեռօք ըլտու հարիւ

քսակ պարագոց ներքեւ ինչած էր,
Հայոց ծերուննեները ունեւ վարդապետաց
հետ թագաւորին ներկայացաւ. չար
իշխանաց ըրածներն եւ անոնց ձեռքը
գոյացած չորս հարի ը քառկ պարտքը
ծանոյց թագաւորն ալ հրաման թրամ
որ երուսաղեմոյ Պատրիարքու թիւնն
Աւետիք վարդապետին յանձնուի, ա-
ռաջիններուն հաշիւն ստանայ, եւ իշ-
խանները վերանանեաւ ալ այնպէս ըրաւ,
եւ այսպէս չար իշխաններուն ձեռքը
կարեցաւ երուսաղեմէն, որք ամեն տա-
րի երուսաղէմայ գանձը կը կողովագէին,
եւ պարտքը կաւելնար իւ սկառ Ս.
Յակոբայ պարտքը վճարել Այս մի լո-
գին, թագաւորն Աղքարիանուազօխ ըլլա-

լով, կ. Պօլսոյ, տաճկներն ուղը ելան, եւ
հարիւր հազար զօրոք եւ մեծ պատ-
րաստութեամբ Ադրիանուագոխ դա-
ցին սուլթան Մուսթաֆայի վրայ, եւ
զայն փախունալով, եղբայրը՝ Սուլ-
թան Ահմէչըր թագաւոր նպուցին ու
կ. Պօլիս բերին Այսխառնակութեան
միջոցին եպարքուն ու դատաւորները
փոխուելով, կողապիտիւ իշխաններն ա-
ռիթ գտան եւ Ախմէտարմայ իշխանաց
հետմանալով՝ մինչեւ քառուն քսակ
կաշտոք տուին եւ նոր Եպամարքոսին
հրամանուա Աւետիք պատրիարքը ըլո-
նեցին թագաւորական բերդը (Ետի-
ուան) ոնեւ տուին ոռակէս զի հոն բա-

գուշէ)՝ գենել տուրս, որպէս զի չո՛ ըս-
պաննուի Բայց Եւ յինիվալամի ըս-
պաննան վճիռ չողուա՛ ըսելով թէ ե-
կեղեցական եւ կրօնաւոր է Աւատի
հեռաւոր կզզի մը աքսորդէցաւ եւ
ինն ամբո հոն մնացաւ

և իսկ սորապսակ թագաւորական լր
և զգօրը վրաց պատերազմի քացող զօ-
րադլուխները ջարդելով հայերը հա-
մարձակութիւն առ ին եւ թագաւորին
աղերսացիր տուին։ Նա ալ հրաման
ըրաւ Եպարքութիւն որ Պատրիարքին աք-
սորէն ետ դարձունէ և նորէն իր ա-
թուը նպանուցնէ։ Այս հրամանը կա-
տարուեցաւ Մխանդամայն շատ հայեր,
որ Պատրիարքին բերդը գրուած ժա-
մանակ թխարանը դրուած էին, աղա-
տեցան։ Հար իշխաններն ալ փախչե-
լով երեսնին պահեցին, եւ յայանի
չին կրնար մը թիւը

Յուրիիսէն զբկուած հետեւեալ ի-
մաստալից յօդուածքը՝ որ ժամանակիս
ընկերական խնդրոց ամենէն հետո-
քորքականին վրայ կը խօսի երկու-
ամաց մօտ կայ ձեռքիրնիս հասած է,
բաց մինչեւ հիմա լլատղոյս է ջնրուն
մէջ տեղ չէր կցած գանել ուրիշնիւ-
թառ ապահնառ աւ:

կԱՆԱՌՑ ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ
ԵԼՔՈՂՈՅՆ ՄԵԶ

ԿԱՆԱՆՑ աղաւութեան խնդիրը, ուզա
արաց հաւասար իրաւունք չուրեմնու
ջանքը, այսօրուան ընկերական խնդրոց
ամենահետաքրքիրներէն եւ կարեւորնե-

այն բանիւ եւ անսուըր գործոնի կործանեղ
հին պատրկական իշխանութիւնը, քանի
մի՛ աեպուէ ընտանեադ ձեռքէն առաւ իր
հասարակաց սեփականութիւնը, կատավա-
րութեան սանչը, այսոր ուսմկապետական
կուտայտութեան միակ ներկալացուցիչն
է Արքայի մէջ։ Այսօր ժողովուրդն ին-
քրն է իրեն կառավարողը, իր ծոցէն ընտ-
րեալներու ձեռքով իր օրէնսդիր Այն ինչ
Զուիցերիու միւս կանոններուն մէջ դեռ
պատրիկը (այս տեղի՝ հասարակապետա-
կան ազնուականը) իր ձաւնիր տևնէն բար-
ձրը կը հանէ, մանաւանդինի կանոններու
մէջ մասին մէջ։ Ցիւրիխ իր բառաջադիմու-
թիւնը անկասկած իւր ժաղո՞րդական դաս-
տիարակութեանը, իր անհատներու զար-

Արագածոտնի կառավարութեան
կացման է պարտական

Ներ բազմած՝ մարդկային հասարակաց
բարքարագոյն հարստութիւնն ու բարդիքը—
գիտութիւնները—իրենց աւտիականիւ կաշ-
խառին հերոսիոյ մէջ Ցուրիխի համալ-
սարանը պուածինն է եւ դեռ միակը՝ ուր
կանացի սեոր պաշտօնական կերպով ու-
սանողական կոչումն ինչունելու, եւ այդ
ուսանողական հետ անխափիր եւ հաւասար
պայմաններով ուսանելու իրաւունք բաշա-
ցած է և այսօր 49 ի չափ օրիորդներ
կ'ուսանին տեղուոյն համալսարանի մէջ ։

Կանանց խնդրուն մէջ ամենագժուար
լուծանելի կնճիռն է նոցս ազատութիւն
շնորհնը, զիտութիւններու մէջ յառաջ
զնալ որ ասոնց նման կեսանքի այլ եւ այլ
պաշտօններ վարելու ընդունակ լինին
Հազարառոր մարդիկ կը պնդեն որ կա-
նացք այսպիսի պարապմանց ընդունակու-

թիւն ցանին, եւ քիչ են որոնք կանանց
մէջ նոյն բնողութեակութիւնները ելք տես-
նեն ինչպ արանց մէջ: Աթէ մինչեւ այ-
սօր օրինակինք չկան, կամ քիչ են, որ
կանացը նմանապէս գիտութիւն սեփակա-
նած լինին եւ դիտութեան ծառայութիւն
հատուցած:

Եւ նախապաշտութեաբէտ աղաս անհամներ
կը կարծէն, որ սորա պատճառոր նացա միտ-
կողնանի եւ խօսա սահմանափակած դաս-
տիրաբառոթիւնն ու զարգացումն է. մի-
այն նորա զգացնութք կրթելն ու նացա
ստրկական դրսէթիւնն է: Կանանց եւս
արանց աղաս դաստիրաբառոթիւնը եւ
զարգացումը առաջնվ, նոքա եւս ընդունակ
են յառաջադիմոթեան եւ մարդկային մը-
տաւոր ու դորձնական աշխատութեան
մշակների թիւը աւելացնելու Այս կարծի-
քէն լինելու ջիւրիմի աղասամիտ կառա-
վարոթիւնը՝ շնորհեց կանանց կատարեալ
ազանութիւն՝ համալսարան յանախիլու:
Եւ այսպէս այն ընկերական ժանր խնդիրը
դորձնականապէտ վ վճռելու ձեռք զարկեց,
այն ինչ ուրիշ տէրութիւններ, կամ ճիշդ
ասել տէրութիւններու անհատներ (բացի
Ամերիկեան միացեալ Նահանգները) զեռ
խռովութիւնը մէջ լուծելով զբաղած են, զեռ

պատիքի բներու մէջ կը վիճեն այս խնդրոյս
վրայ:

Ցիւրիխի համալսարանը կանանց ընոր-
հած ազատութեան երկրորդ պատուղը անց-
եալ ամիս տեսաւ: Արդէն երկրորդ օրի-
նակը ցոյց տուաւ գրուպիոյ՝ որ կանայք
նմանագէս ընդունակ են գիտութեան մէջ
խորը թափանցելու: Օրիորդ Մօդեն-
երկրորդնէն, որ իր նախորդի նման նախ
յառանձննեւ ապա ուսումնականներու
իրու ժողով առաջ ի դարձնուս ամենեցուն

բանչափ յաջողութեամբ բժշկութեաւ
և կտորի հարցաքննութիւնն առանց Հար-
աբնութեան վերջին դորձողութիւնը ար-
քօֆէսորներէն մասնաւորապէտ այլ և ու-
սց բնագիտական ճիշգերէն քննուելին
եւոյ կը հնատեիր համարակութեան ներ-
կայութեան առաջ կը կուտարուի Անէն
արդի օրագիրներէն բնակալով այս հաց-
ուատես հանդէսի ժամը համալսարանի
դահլիճը կը վազեր մատաղահամ օրիորդին
գրանցած բուհուն ու առաջ առաջ կը վար-
ացնէր ամենուն եւ նոյն ինքն դիտ-
նական պայօքարողներուն ու քննիչներուն
որոնք ժամ ու կէնէն աւելի առանց խը-
նայութեան դիտութեան դժուարագոյն
հարցերը կառաջարկէին եւ հակիրծ ու
պարզ պատասխան ստանալով գոյու-
թեամբ կը լուէին — Ամիսներալով օր այն
վիճաբանութեան հարցերով հետաքրքրուող
ընթերցողներ քիչ ունենանք ։ Տիմ ցիշեր
զամունք Այսպիս կանանց մատոր բարձր
դարգացման ընդունակութեան երկրորդ
օրինակը ցոյց կը առար Եւրոպէոց Ցիրիխին
համալսարանը կարճ միջոցի մէջ եւ այ-
սունետե այս օրինակները տարէ ցտարի
պիտի բազմանան :

Մարդկացին զքրդացած հասարակությանը արդէն օրէ սր աւելի կղգայ մարդկացին թթեան կիսի (կանանց) տիտղոսը վիճակը Արդէն առմէն մտածողի համբկանալին է որ կինը յու իտեւնականն լուսութեան չպիտի գալ տապարտուի: Եթէ արանց հաւասար իրաւունքներ՝ չունենայ, գոնէ նա իր մայրական կոչմանը արժանաւոր ծառայութիւն՝ մատուցանելու համար պէտք է զորդանար: Եթէ նա ընկերական ինդիքտները ուժեւու կողմութիւն ստանաւ, ու

ները լուծենու կրթութիւն չստանայ, ո՞ո-
նէ պէտք է որ պատրաստ լինի. կեանքի
ամենակարևոր ծառայութիւններէն մինը
կատարելու, իր զուակի ընդունակութիւն-
ները մշակելու, նորա գաստիարակութեանը
զարգացման ընդունակ հիմն դնելու, որ-
մէ մարդու ապագայ յառաջադիմութիւնը
մէծաւ մասամբ կախեալ չէ ինկ երեխա-
յի ընդունակութիւնները ճանաչելու եւ
նորա ճշմարիտ ու աղատ ուղղութիւն
տալու համար, չատ պակասաւոր է այ-
սօրուան կանանց գաստիարակութիւնը
եւ զարգացումը, որ լոկ զգացմունքի եւ
եւ երեխակայութեան մէջ կը կայսնայ-
ակասկ մի ստրկութեան մէջ պահել ու-
զելով կը պնդին որ կինը ընտունակ չէ
այս ամեն պահանջած իրաւունքները բա-
տանալու համար, կինը ընդունակ չէ զի-

տութիւններու մէջ յառաջ դիմելու, և նոցա ծառայելու այս մասամբ կարճատեսութեան, մասամբ ալ նախապաշարմունքի պատուզ էր Այս հչեարատ թիւնը հասկանալի կը լինի և թիէ մարդ լիչէ կանանց գարաւոր ասրիւթիւնը, նոցա հոյր հընազանդութեան ենթարկաւած լինիլը, և լոկ զգաց նունքի կրթութիւնը, Ո՞վ կարող է պահանջնել որ կանայք զիտութեանց մէջ նոր գաղափարներ, նոր անսութիւններ, նոր գիւտեր արած լինին, քանի որ նոցա այն պատճառատութիւնը՝ ոյն զարգացումը երբէք առած չեն, զոր արք դարերով կը վայելին, Նոր գաղափարներ եւ գիւտեր միայն նա կարող է աշխարհի ցոյց տալ, որ մարդկացին մշակութեան անցեալը քաջ դիտէ, որ գիտութեան մասունքներու մէջ խորը ներս թափանցած է, ոչ մի հանձար առանց զիտութեան, առանց իրմէ առաջ գտած մաքերու եւ օրէնքներու սեփականութեան յառաջնալ կարող է, եւ դիտութեան ներքնկերական կեանքի օգտակար լինիլ Ո՞վ կարող է ուրեմն պնդել որ կանայք արանց նման հանձարաւոր չեն եւ ընդունակ, քանի որ նոքա գեռ կարեւոր հնութիւն ստացած չեն, իբենց հանձարի պառուզը աշխարհի ցոյց տալու համար:

Մեր արդոյ ընթերցողք կը յիշեն
որ անցեալ տարի Պէտիկթաշի Տրկիզ-
եալ աղքատաց համար հանդանակու-
թիւն մը բացեր, եւ նուիրատուաց ալ
մէկ մասին անունները հրատարակեր
էինք. Անացեախերուն անուններն ուզ
հրատարակելու համար գործերէն,

